

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Projektgrupp

Ewa-Leena Johansson, allmänna utskottets ordförande
Ingrid Andrén, kommunekolog, Samhällsbyggnadsförvaltningen Bergslagen
Jessica Eriksson, fastighetschef, Ljusnarsbergs kommun
Mikael Haapala, näringslivsutvecklare, Ljusnarsbergs kommun
Linnéa Hedkvist, folkhälsostateg, Folkhälsoteamet i norra Örebro län
Margareta Lindkvist, kommunekolog, Samhällsbyggnadsförvaltningen Bergslagen
Diana Nilsson, fysisk planerare, Samhällsbyggnadsförvaltningen Bergslagen
Anders Nordlund, bildningschef och bibliotekschef, Ljusnarsbergs kommun
Sofie Semstrand, miljöhandläggare, tf. kvalitetsledare skog, lekplatser samt grön- och översiktsplaner, Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen
Arne Tschentscher, stadsträdgårdsmästare, Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen
Kristina Grape, planeringsarkitekt, KLARA arkitekter

Arbetsgrupp

Jan Erik Engström, arkitekt, KLARA arkitekter
Kristina Grape, planeringsarkitekt, KLARA arkitekter

Kartor

KLARA arkitekter

Översiktskartan kommer från Lantmäteriet och är bearbetad av Samhällsbyggnadsförvaltningen Bergslagen

Kartsikt över planeringsförutsättningar kommer från Länsstyrelsernas nationella och länsvisa geodata

Fotografier

KLARA arkitekter

Layout

KLARA arkitekter

Godkänd av kommunstyrelsen

2016-11-23 KS § 285

Antagen av kommunfullmäktige

2016-12-08 KF § 126

Laga kraft

2017-01-09

SAMMANFATTNING

Kopparberg och Bångbro tätorter ligger naturskönt i Ljusnarsbergs kommun, i östra delen av Bergslagen. Inom och omkring tätorterna finns gott om tätortsnära natur med varierande karaktär.

Den tätortsnära naturen är ett prioriterat område i den svenska naturvårdspolitiken. Den har ett särskilt värde för rekreation och folkhälsa därför att den nyttjas ofta och av många. För naturupplevelser är det viktigt att bevara och utveckla biologisk mångfald i kombination med friluft- och kulturmiljövärden. Närheten till grönområdet är speciellt viktig för barn och gamla som har sämre möjligheter än andra att ta sig ut från bebyggelsen. Även skolor behöver områden i närheten för att kunna bedriva utomhuspedagogik.

I naturvårdsprogrammet för Ljusnarsbergs kommun, som antogs av kommunfullmäktige den 17 december 2009, framgår att en grönplan behöver tas fram för den tätortsnära naturen i Kopparberg och Bångbro. Ljusnarsbergs kommun har därför tagit beslut om att ta fram en grönplan för tätorterna. Samtidigt pågår ett översiktsplanearbete i kommunen där materialet från grönplanen utgör ett värdefullt underlagsmaterial.

Grönplanen har flera syften. Den ska skapa en fördjupad kunskap om natur-, kultur- och rekreativvärden i tätorterna. Planen ska även identifiera områden med värdefulla natur-, kultur- och rekreativvärden samt tydliggöra hur de strategiskt kan användas, skötas och utvecklas i framtiden.

Grönplanen ska användas i den fysiska planeringen för tätorterna och för större projekt kopplade till grönstrukturen. Vidare ska planen vara vägledande för efterföljande planläggning, lovgivning och tillståndsprövning inom och i närheten av tätorterna.

Tidshorisonten för grönplanen sträcker sig fram till år 2030.

Grönplanen avgränsas geografiskt till att omfatta den tätortsnära naturen i Kopparberg och Bångbro, enligt kommunens naturvårdsprogram.

Det geografiska området utgör drygt två procent av kommunens yta. Inom den geografiska avgränsningen bor ca 60 procent av befolkningen i kommunen.

I grönplanen beskrivs den övergripande grönstrukturen samt de natur-, kultur- och rekreativvärden som finns inom planområdet. Utifrån dessa värden identifieras även områden med helhetsvärden. Med helhetsvärden menas områden där två eller tre av dessa värden samverkar.

Inom planområdet har åtta helhetsområden identifierats. Dessa är Prästön, Orrbacksmossen, Funkhagen, Garhytteån, Ljusnarsbergs gruvfält, Laxtjärn, Finnkullberget och Kaveltorps gruvfält. För respektive område redovisas förslag på hur områdena strategiskt kan användas, skötas samt utvecklas i framtiden.

Garhytteån genom Rydbergsdal

LÄSANVISNING

Grönplanen är indelad i åtta kapitel. I kapitlet *Inledning* beskrivs grönplanens bakgrund och syfte, processen samt tidsplanen.

I kapitlet *Vision* finns kommunens vision, övergripande mål, inriktningsmål och strategier vilka anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den tätortsnära naturen i Kopparberg och Bångbro.

Kapitlet *Övergripande grönstruktur* beskriver kortfattat den övergripande grönstrukturen samt övergripande de natur-, kultur- och rekreationsvärden som finns inom planområdet.

I kapitlet *Naturvärden* beskrivs mer i detalj och klassificeras de naturvärden som finns inom planområdet.

Kapitlet *Kulturvärden* beskriver mer i detalj de kulturvärden som finns inom planområdet.

I kapitlet *Rekreativvärden* beskrivs mer i detalj och klassificeras de rekreativvärden som finns inom planområdet.

Kapitlet *Helhetsvärden* redovisar de områden som inom planområdet har helhetsvärden och här återfinns förslag på hur områdena strategiskt kan användas, skötas samt utvecklas i framtiden.

I kapitlet *Metod och material* görs en samlad beskrivning av de fältinventeringar som har gjorts inom planområdet och de medborgardialoger som har hållits.

DEFINITIONER

Följande definitioner förekommer i grönplanen:

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är de produkter och tjänster från naturens ekosystem som bidrar till vårt välbefinnande. Det handlar om vanliga produkter såsom spannmål och träråvara samt tjänster som att rena vatten, reglera klimat och pollinera växter. Vi människor får nyttan antingen direkt, som när växter producerar syre, eller genom en insats, som när vi bedriver jordbruk som ger livsmedel.

Grönstruktur

Med grönstruktur avses all icke hårdjord eller bebyggd mark såsom parker, naturområden, trädgårdar och vattenmiljöer samt alléer och andra linjära element som kan fungera som sammanlänkande gröna stråk mellan områden och målpunkter.

Tätortsnära natur

Med tätortsnära natur avses ett område på ungefär en kilometer runt tätorterna.

Ljusnarsbergs kyrka

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING.....	7
Bakgrund.....	7
Syfte.....	7
Avgränsning.....	7
Processen.....	7
Tidsplan.....	8
VISION.....	8
Övergripande mål.....	8
Inriktningsmål.....	8
Strategier.....	9
ÖVERGRIPANDE GRÖNSTRUKTUR.....	10
Landskapets karaktär.....	10
Sjöar och vattendrag.....	11
Naturvärden.....	11
Kulturvärden.....	13
Rekreativsvärden.....	14
NATURVÄRDEN.....	16
Prästön.....	16
Funkhagen.....	16
Garhytteån.....	17
Laxtjärn.....	18
Finnkullberget.....	18
Ängsmark.....	18
Lövskog.....	19
Bäckar.....	19
KULTURVÄRDEN.....	20
Prästön.....	20
Orrbacksmossen.....	20
Funkhagen.....	20
Garhytteån.....	20
Gruvparken.....	20
Ljusnarsbergs gruvfält.....	21
Laxtjärn.....	21
Centrala Kopparberg.....	21
Finnkullberget.....	21
Kaveltorps gruvfält.....	21
Industrilämningar.....	21
Alléer.....	22
Stenmurar.....	22
REKREATIONSVÄRDEN.....	23
Prästön.....	23
Prästtjärn.....	23

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Orrbacksmossen.....	23
Garhytteån.....	24
Ljusnarsbergs gruvfält.....	24
Laxtjärn.....	25
Finnkullberget.....	25
Kaveltorps gruvfält.....	26
Parker.....	26
Skolgårdar.....	28
Lekplatser.....	28
Badplatser.....	29
Fotbollsplaner.....	30
Mindre skogsområde.....	30
HELHETSVÄRDEN.....	31
Prästön.....	31
Orrbacksmossen.....	31
Funkhagen.....	31
Garhytteån.....	31
Ljusnarsbergs gruvfält.....	32
Laxtjärn.....	33
Finnkullberget.....	33
Kaveltorps gruvfält.....	33
METOD OCH MATERIAL.....	34
Fältinventeringar.....	34
Medborgardialog.....	35
BILAGOR	
Bilaga 1 Grönplanens geografisk avgränsning	
Bilaga 2 Övergripande naturvärden	
Bilaga 3 Övergripande kulturvärden	
Bilaga 4 Övergripande rekreativvärden	
Bilaga 5 Naturvärden	
Bilaga 6 Kulturvärden	
Bilaga 7 Rekreativvärden	
Bilaga 8 Helhetsvärden	

INLEDNING

Kopparberg och Bångbro tätorter ligger naturskönt i Ljusnarsbergs kommun, i östra delen av Bergslagen. Inom och omkring tätorterna finns gott om tätortsnära natur med varierande karaktär.

Den tätortsnära naturen är ett prioriterat område i den svenska naturvårdspolitiken. Den har ett särskilt värde för rekreation och folkhälsa därför att den nyttjas ofta och av många. För naturupplevelser är det viktigt att bevara och utveckla biologisk mångfald i kombination med friluftss- och kulturmiljövärden. Närheten till grönområden är speciellt viktig för barn och gamla som har sämre möjligheter än andra att ta sig ut från bebyggelsen. Även skolor behöver områden i närheten för att kunna bedriva utomhuspedagogik.

Närmiljöns utformning är av stor betydelse för spontanaktiviteter, särskilt för att barn och ungdomar ska uppmuntras samt ges förutsättningar till fysisk aktivitet i bostadens närhet.

Vidare är den tätortsnära naturen viktig för olika ekosystemtjänster såsom friluftsliv, klimatanpassning, förbättrad folkhälsa, syresättning, vattnets kretslopp, skugga och skydd från skadligt UV-ljus samt lokal och regional klimatreglering.

Bakgrund

I naturvårdsprogrammet för Ljusnarsbergs kommun, som antogs av kommunfullmäktige den 17 december 2009, framgår att en grönplan behöver tas fram för den tätortsnära naturen i Kopparberg och Bångbro. Ljusnarsbergs kommun har därför tagit beslut om att ta fram en grönplan för tätorterna. Samtidigt pågår ett översiktsplanearbete i kommunen där materialet från grönplanen utgör ett värdefullt underlagsmaterial.

Syfte

Grönplanen har flera syften. Den ska skapa en fördjupad kunskap om natur-, kultur- och rekreativvärden i tätorterna. Planen ska även

identifiera områden med värdefulla natur-, kultur- och rekreativvärden samt tydliggöra hur de strategiskt kan användas, skötas och utvecklas i framtiden.

Grönplanen ska användas i den fysiska planeringen för tätorterna och för större projekt kopplade till grönstrukturen. Vidare ska planen vara vägledande för efterföljande planläggning, lovgivning och tillståndsprövning inom och i närheten av tätorterna.

Tidshorizonten för grönplanen sträcker sig fram till år 2030.

Avgränsning

Grönplanen avgränsas geografiskt till att omfatta den tätortsnära naturen i Kopparberg och Bångbro, enligt kommunens naturvårdsprogram, se karta i bilaga 1.

Det geografiska området utgör drygt två procent av kommunens yta. Inom den geografiska avgränsningen bor ca 60 procent av befolkningen i kommunen.

Processen

I processen med att ta fram grönplanen har en projektgrupp och en arbetsgrupp medverkat.

Projektgruppens uppgift har varit att regelbundet stämma av arbetet som en förberedelse för de beslut som ska fattas på politisk nivå och ge tidiga signaler om viljeinriktning.

KLARA arkitekter har i sin roll som projektledare varit huvudansvariga för att hålla ihop och leda arbetet, se till att tidsplanen följs samt att sammanställa plandokumentet.

Arbetsgruppen har bl.a. skött processen, analyserat befintligt och inventerat material, sammanställt värden, tagit fram mål och strategier, behandlat inkomna förslag och dokumenterat gjorda ställningstaganden. ÅF-Infrastructure har inventerat planområdet i fält och sammanställt en inventeringsrapport som utgör en del av det underlag som grönplanen bygger på.

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Kommunstyrelsen (KS) *godkänner* grönplanen innan kommunfullmäktige (KF) fattar beslut om *antagande*. Tre veckor efter att det justerade protokollet har anslagits på kommunens anslagstavla vinner grönplanen *laga kraft*, om ingen överklagar.

Tidsplan

Framtagande av grönplan augusti 2015 - augusti 2016

Remiss september - november 2016

Antagande av kommunfullmäktige december 2016

Laga kraft januari 2017

Stig längs Garhytteån

Stig vid Kaveltorps gruvfält

VISION

Kommunfullmäktige i Ljusnarsbergs kommun antog den 15 september 2016 en vision som ska vara vägledande för allt arbete i kommunen, vision 2030.

Ljusnarsberg - ett stort litet samhälle

- Här skapar vi möjligheter till ett rikt liv.
- Vi litar till den kraft som kommer inifrån, och stärks av intryck utifrån.
- Vi bygger ett välkomnande samhälle där olikheter respekteras.
- Här finns plats för stolthet, vilja och handlingskraft.

Övergripande mål

I naturvårdsprogrammet för Ljusnarsbergs kommun, som antogs av kommunfullmäktige den 17 december 2009, finns en övergripande målsättning kring skötseln av den kommunala tätortsnära naturmarken. Målsättningen är att kommunens tätortsnära natur ska skötas så att biologisk mångfald, rekreation och social verksamhet gynnas. Vidare ska bättre folkhälsa, pedagogiska möjligheter och estetiska värden vara överordnade produktion i den tätortsnära skogen.

För grönplanen har nedanstående övergripande mål tagits fram.

- Den tätortsnära naturen ska ha god kvalitet, hög tillgänglighet och vara varierad.

Inriktningsmål

Allmänna utskottet antog den 2 december 2015 inriktningsmål för den nya översiktsplanen. Nedanstående inriktningsmål bedöms vara relevanta för grönplanen.

- Bostads-, rekreations- och naturmiljöer ska vara trygga, säkra och hälsofrämjande.
- Kulturmiljön i bebyggelse och landskap ska bibehållas och utvecklas.
- Den biologiska mångfalden ska bibehållas och utvecklas.
- Mötesplatser för kultur- och fritidsliv ska utvecklas och vara tillgängliga för alla kommuninvånare.

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Strategier

Genom nedanstående insatser bedöms målen kunna uppnås.

Kvalitet

Den tätortsnära naturens kvaliteter ska tillvaratas och utvecklas. Detta genom att synliggöra de kvaliteter och värden som finns samt att där förutsättningar finns hålla hög nivå på drift och underhåll.

Utrustningen inom den tätortsnära naturen såsom belysning, möbler, tekniska installationer och skyltar ska även den hålla god kvalitet. Riktlinjer för utrustningen bör tas fram avseende hur den bör utformas, placeras samt vilken färgsättning och vilka material som företrädesvis bör användas.

Tillgänglighet

Den tätortsnära naturen ska vara tillgänglig. Alla invånare inom tätorterna ska ha tillgång till tätortsnära natur inom 300 meter från sin bostad, skola och arbetsplats.

För att främja att så många som möjligt nyttjar den tätortsnära naturen ska den vara lätt att nå, speciellt för gång- och cykeltrafikanter. Dessutom ska det vara lätt att röra sig mellan de olika områdena och målpunkterna, främst till fots eller med cykel.

Skylt vid naturreservatet Finnkullberget

Vidare ska det finnas skyltar med information om områdena och de värden som finns

inom dem. Skyltar med information om själva områdena bör placeras på strategiska platser där många människor rör sig. Skyltarna bör placeras i anslutning till värdena och vara pedagogiskt utformade för att bl.a. kunna nyttjas vid utomhuspedagogik. Vidare bör stigar inom områdena tydligt utmärkas.

För att främja folkhälsan och få så många som möjligt att nyttja områdena bör de vara tillgängliga, även för personer med funktionsnedsättning.

För att fler ska kunna ta del av områdena och de värden som finns inom dem ska det finnas fler sittplatser. Sittplatserna bör placeras strategiskt inom områdena, exempelvis vid naturliga mötesplatser, utsiktsplatser eller som viloplats i långa sluttningar.

Sittplats längs Garhytteån

Variation

Den tätortsnära naturens variationer ska tillvaratas och betonas. Områdenas olika karaktärer ska bibehållas och förstärkas för att möjliggöra en mångfald och ett brett utbud.

För att attrahera så många som möjligt att nyttja den tätortsnära naturen ska den vara omväxlande och locka till olika typer av aktiviteter såsom naturupplevelser, avkoppling och fysisk aktivitet. Vidare bör den i så stor utsträckning som möjligt vara sammanhängande. Detta bl.a. för att värna om den biologiska mångfalden.

ÖVERGRIPANDE GRÖNST- RUKTUR

I kapitlet beskrivs den övergripande grönstrukturen samt övergripande de natur-, kultur- och rekreationsvärden som finns inom planområdet.

Landskapets karaktär

Kopparberg och Bångbro tätorter ligger i en dalgång längs Garhytteån, med höjder på var sida om ån. Bebyggelsen i tätorterna är främst koncentrerad till den östra sidan av ån och ligger i söderläge, i sluttningar ner mot ån.

Garhytteån

Marken närmast ån är antingen bebyggd eller består av lövskog, för att på höjderna övergå i barrdominerad skog. Insprängt i landskapet finns tidigare odlings- och betesmarker, vilka nu håller på att växa igen.

Planområdet utgörs av en långsträckt korridor längs Garhytteån, mellan Olovsjön i norr och ett område ca en kilometer söder om Bångbro. Inom planområdet varierar marknivåerna mellan ca + 100 och + 200 meter (RH 00). De högsta nivåerna finns vid Olovsjön i norr, medan de lägsta finns vid Garhytteån i söder.

Garhytteån utgör en central lågpunkt i dalgången. Runt ån växer lövskog och markerna är uppodlade. Den bebyggda och uppodlade dalgången avgränsas av barrskogsklädda berg med hållar, block och morän.

I bergsområdena har gruvsdrift tidigare ägt rum

och här återfinns mossar och mindre vattendrag. Området mellan dalgången längs Garhytteån och sjön Ljusnaren utgör en tydlig vattendelare i landskapet.

I nordväst syns tydligt i topografi och flora att området består av stora sandhedar. Här utgör stora välvuxna tallar karaktärsväxten. Dessa tallar återfinns både i skogen och som enstaka spridda exemplar i bostadsområdena i tätorterna.

Bortsett från bebyggelsen i centrala Kopparberg, ligger all bebyggelse inom planområdet nära skog eller annan natur. Kännetecknande för bostadsområdena inom planområdet är också att de ofta ligger som öar i skogslandskapet, dvs. med vegetationsridåer insprängda mellan bostadsområdena eller som angränsande kuliss.

Tydligt är att den uppodlade marken har en stark succession, dvs. är i stark förändring, och håller på att växa igen. De odlings- och betesmarker som inte betas lyser gula av amerikanskt gullris och har en stor andel sly. Den främmande och invasiva arten gullris konkurrerar ut den inhemska floran. Många arter kommer därför på sikt troligen att försvinna och öppna områden kommer att omvandlas till skog.

De hortikulturella inslagen, dvs. vegetation som är odlad och planterad, finns främst i tätorternas centrala delar. Dessa består av trädgårdar, parker, alléer och solitärträd. Många äldre parker och trädgårdar, främst vid gårdar, bär fortfarande tydliga spår av trädgårdskultur. I många av dessa trädgårdar återfinns bl.a. grusgångar med solrundlar, planteringar och gräsmattor med stora träd.

Många av alléerna i landskapet är gamla. Dessa hotas av igenväxning och ålderdomens förfall. De vanligaste trädslagen i alléerna är björk och skogslönn. Björken har en begränsad livslängd och många lönnar i alléerna uppvisar skador. I centrala Kopparberg och längs Garhytteån återfinns flera yngre och mer moderna parker.

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Sjöar och vattendrag

Nedan redovisas de sjöar och vattendrag som finns inom planområdet. Utöver dessa finns även ett antal mindre vattendrag och några tjärnar.

Ljusnaren

Sjön Ljusnaren ingår i Arbogaåns vattensystem och är belägen inom den västra delen av planområdet, väster om tätorterna. Sjön tillförs vatten från flera vattendrag i omgivningen såsom Nittälven. Avrinningen sker via Rällsälven i sjöns sydöstra hörn.

Ljusnaren är belägen i en dalgång och omges huvudsakligen av barrskog. Öster om sjön finns rika inslag av björk. På den östra sidan av Ljusnaren finns även en hel del fritidsbebyggelse.

Ljusnaren

Garhytteån

Garhytteån ingår i Arbogaåns vattensystem och är belägen inom den mellersta delen av planområdet. Ån tillförs vatten från Olovsjön. Avrinningen sker via Norrsjön i åns södra ände.

Ån är belägen i en dalgång och omges huvudsakligen av lövskog, småskaliga jordbruksmarker och bebyggelse. Bebyggelsen är tätast på den östra sidan av Garhytteån och som mest koncentrerad i centrala Kopparberg. På den västra sidan av ån löper järnvägen Bergslagsbanan.

Naturvärden

Nedan presenteras olika skydd för naturmiljöer som finns upptagna i svensk lagstiftning. Därefter följer en redovisning av övriga naturmiljöer som är av betydelse, men som inte finns upptagna i svensk lagstiftning. För karta se bilaga 2.

Naturresevat

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturresevat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturresevat.

Inom planområdet finns ett naturresevat, Finnkullberget. Naturresevatet bildades år 2007 och är kommunalt.

Syftet med resevatet är att långsiktigt säkerställa och utveckla såväl biologisk mångfald som möjligheter till rörligt friluftsliv i ett tätortsnära skogsområde. Området ska även på ett hållbart sätt utvecklas för det tätortsnära friluftslivet och i pedagogisk verksamhet inom förskola, skola och för allmänheten.

Biotopskyddsområden

Biotopskyddsområden är små mark- och vattenområden som är livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter eller annars är särskilt skyddsvärda. Det finns två olika former av biotopskyddsområde, den första innebär ett generellt skydd för vissa biotoper, den andra innebär att skydd för en biotop beslutas i det enskilda fallet.

De biotoper som är generellt skyddade i hela landet är alléer, källor med omgivande våtmark i jordbruksmark, odlingsrösen i jordbruksmark, pilevallar, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark och åkerholmar. Dessa biotoper har minskat starkt som en följd av rationaliserad markanvändning.

Inom planområdet finns endast biotopskyddsområden som är generellt skyddade.

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Strandskydd

Vid havet, sjöar och vattendrag gäller strandskydd. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden samt bevarandet av goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Det generella strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd (strandskyddsområde). Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Inom planområdet gäller endast det generella strandskyddet.

Artskyddsförordningen

Artskyddsförordningen innehåller bl.a. bestämmelser om fridlysning av vilda djur och växter. I förordningen finns bl.a. förbud mot att döda, skada, fånga eller störa vilt levande djur eller att ta bort eller skada sådana djurs ägg, rom eller bon. Vidare finns bestämmelser mot att ta bort, skada eller ta frön eller andra delar från vilt levande växter. Vilka djur och växter som omfattas av bestämmelserna framgår av bilagorna till förordningen.

Via inrapporteringar till Artportalen kan man få en indikation på om det finns djur och växter som omfattas av bestämmelserna inom ett specifikt område.

Övriga naturmiljöer

Nyckelbiotoper

Nyckelbiotoper är skogsområden med mycket höga naturvärden som bör prioriteras för bevarande, men som saknar formellt skydd i svensk lagstiftning. De har en nyckelroll för bevarandet av skogens hotade växter och djur. Samråd ska ske med Skogsstyrelsen innan åtgärder görs inom en nyckelbiotop.

Ett stort antal nyckelbiotoper finns inventerade, mest på bolagsmark, men fortfarande finns många oregistrerade nyckelbiotoper i länet.

Inom planområdet finns fem registrerade nyckelbiotoper. Nyckelbiotopen inom naturreservatet Finnkullberget utgörs av barrnattskog. Inom området finns rikligt med död ved, värdefull kryptogamflora och ymnigt mosstäck.

Barrskog inom naturreservatet Finnkullberget

Vid Laxtjärn finns en nyckelbiotop som utgörs av barrskog, där det är blockrikt eller storblockrikt med stort inslag av senvuxna träd.

Även vid Kaveltorps gruvfält finns en nyckelbiotop som utgörs av barrskog.

Vid Daltorp finns två nyckelbiotoper. Båda utgörs av lövnattskog i stark sluttning på en brant med blottad jord och rikligt med död ved.

Länsstyrelsens naturvårdsprogram

I länsstyrelsens naturvårdsprogram från år 1984 redovisas de värdefullaste naturområdena i länet. Inom planområdet finns fem områden som enligt länsstyrelsens naturvårdsprogram har höga naturvärden.

Bångbrodalen är ett område som har mycket högt naturvärde. Mellan Bångbro och Norrsjön är Garhytteån i huvudsak lugnflytande och slingrande, men det finns även två forssträckor. Dalgången domineras av öppen odlingsmark. Vid utloppet i Norrsjön finns en svämsandbildning. Ur landskapssynpunkt bedöms Bångbrodalen vara det värdefullaste området i kommunen. Garhytteån kan med fördel utnyttjas som kanotled, vilket ger ån ett stort rekreativt värde. Svämbildningen är av geologiskt intresse.

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Den mellersta delen av Garhytteån, genom Kopparberg och Bångbro, har högt naturvärde. Mellan Kopparberg och Bångbro är Garhytteån mycket slingrande och rinner i en ganska smal dalgång. I centrala delen ligger Tallheden med festplats och idrottsplats. Garhytteån med sitt meanderlopp utgör ett tilltalande inslag i landskapsbilden. Södra delen med promenadväg samt Tallheden gör området intressant som rekreativområde.

Ljusnarsskogen, mellan Kopparberg och Ljusnaren, har högt naturvärde. Området utgörs av två större, skogsklädda höjder, Klockarbacken och Ljusnarsskogen. De senare bildar strand mot Ljusnaren. I nordväst finns en badplats och på Klockarbackens krön ett utsiktstorn. Strövområdet är välbeläget i förhållande till Kopparberg och lätt att nå via vägar och stigar. Badplatsen är av hög kvalitet. Utsiktstornet är lätt att bestiga och utsikten därifrån är mycket fin.

Dynlandskap väster om Finnhyttan och Garhytteån har högt naturvärde. Området är uppbyggt av flygsand och bildar i söder dyner av vilka flera är upp till fem meter höga. I norr finns en åsrygg och två dödisgröpar. Vegetationen utgörs av tallhed. Dynlandskapet är av geologiskt intresse eftersom flygsanddyner är sällsynta. Närmaste motsvarighet finns inom Nittälvsområdet samt i Hällefors kommun. Området är emellertid skadat i framför allt södra delen.

Strövområdet vid Lövnäs har högt naturvärde. Området är kuperat, i huvudsak granskogsbevuxet, och sluttar brant mot söder. Flera stigar och mindre vägar genomkorsar området och även en badplats finns vid en liten tjärn. Detta är centralortens mest närbelägna strövområde med goda möjligheter för friluftsliv. Badplatsen, som är belägen intill riksvägen, kan utnyttjas som rastplats för vägtrafikanter.

Kulturvärden

Nedan redovisas olika kulturvärden som finns upptagna i svensk lagstiftning. Utöver dessa finns även inom planområdet ett antal övriga kulturvärden, som inte finns upptagna i svensk lagstiftning. För karta se bilaga 3.

Riksintressen

Inom planområdet finns ett område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB, Centrala Kopparberg.

Tätortsmiljö och sockencentrum med bergshantering som ekonomisk grund, med stadsmässiga drag, välbevarad bebyggelse från 1700-, 1800- och 1900-talen och många byggnader av stort arkitektur- och kulturhistoriskt värde (gruvmiljö).

Plan- och bebyggelsemönster med partier av sluten, mer stadsmässig bebyggelse och friliggande hus, huvudsakligen i trä men också med inslag av sten och putsarkitektur från 1800-talets slut och 1900-talet. Monumental träkyrka från 1635 och andra byggnader som hör samman med sockencentrumet. Gruvstuga och Tingshus från 1641, bergmästarboställe från 1740-talet och många stora bergslagsgårdar. Gruvstugutorget och Malmplan är ursprungliga platsbildningar för administration, köpenskap och handel. Området Konstbacken med gruvhål och lämningar från bergshanteringen. Järnvägsområdet och anslutande bebyggelse som hör samman med den expansiva perioden vid 1800-talets slut och 1900-talets början, municipalsamhället och köpingen Kopparberg.

Tingshuset

Fornminnen

Fornlämningar är lämningar efter människors verksamhet under forna tider som har tillkommit genom äldre tiders bruk och är varaktigt övergivna. Dessa skyddas enligt 2 kap. kultur-

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

miljölagen. Till fornlämningar hör fornlämningsområden som är så stora områden på marken, sjö- eller havsbotten som behövs för att bevara fornlämningarna och ge dem ett tillräckligt utrymme med hänsyn till deras art och betydelse.

Inom planområdet finns närmare hundra fornlämningar.

Byggnadsminnen

En byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde får förklaras som byggnadsminne av länsstyrelsen. Bestämmelserna om byggnadsminnen får också tillämpas på parker, trädgårdar eller andra anläggningar. Dessa skyddas enligt 3 kap. kulturmiljölagen.

Inom planområdet finns två byggnadsminnen, Stora gården och Tingshuset.

Stora gården

Kyrkliga kulturminnen

Kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade som kyrkliga kulturminnen enligt 4 kap. kulturmiljölagen.

Enligt kulturmiljölagen avses kyrkobyggnader som är uppförda, kyrkotomter som har tillkommit och begravningsplatser som har anlagts före utgången av år 1939. Enligt kulturmiljölagen avses med kyrkobyggnader byggnader som före den 1 januari 2000 har invigts för Svenska kyrkans gudstjänst och den 1 januari 2000 ägdes eller förvaltades av Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar.

Inom planområdet finns en kyrka som är kyrkligt kulturminne, Ljusnarsbergs kyrka.

Värdefulla vattenområden kultur

Riksantikvarieämbetet har tillsammans med länsstyrelserna sammanställt områden med Sveriges mest värdefulla sötvattenmiljöer. För de nationellt särskilt värdefulla kulturområdena som är i behov av skydd är målet att 50 procent ska skyddas och 25 procent av de nationellt värdefulla områdena restaureras till år 2010.

Inom planområdet finns ett uppmärksammat vattenområde. Garhytteån genom centrala Kopparberg och Bångbro utgör ett värdefullt kulturområde.

Garhytteån

Rekreativvärden

Nedan redovisas olika rekreativvärden som finns inom planområdet. För karta se bilaga 4.

Riksintressen

Ett område av riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap. 2 § MB, Malingsbo-Kloten, berör planområdet till mycket liten del i öster.

Området Malingsbo-Kloten mellan Storå, Kopparberg, Smedjebacken och Skinnskatteberg är med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området i sin helhet av riksintresse. Inom området ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Vandringsleder

Inom planområdet finns flera vandringsleder. Genom den västra delen av planområdet sträcker sig Bergslagsleden med en etapp, Gillersklack-Stjärnfors, som är ca 17 kilometer lång.

Bergslagsleden

Postleden sträcker sig mellan Kopparberg och Hällefors och knyter samman Bergslagsleden med Silverleden i Hällefors kommun.

I Kopparberg kan man bl.a. promenera kring sjön Ljusnaren, längs stråket Ljusnaren runt, samt längs lederna Ljusnarsfältet, Kopparstigen och Kyrkstigen. Ljusnarsfältet sträcker sig genom Ljusnarsbergs gruvfält. Kopparstigen är ca 2,5 kilometer lång och går genom Kopparberg och Ljusnarsbergs gruvfält. Kyrkstigen ligger i anslutning till Laxtjärn. Vidare finns ett promenad- och cykelstråk i centrala Kopparberg, genom Rydbergsdal.

Cykelleder

Cykelleden Bergslagsrundan, mellan Nora och Kopparberg, sträcker sig genom planområdet. I övrigt används bl.a. stråken Ljusnaren runt och Rydbergsdal som cykelleder.

Kanotleder

Inom planområdet finns en kanotled, kanotleden Arbogaån norra som bl.a. omfattar Garhytteån.

Badplatser

Inom planområdet finns en kommunal badplats, Djäkens bygge, vid sjön Ljusnarens östra strand. Vidare finns iordningställda badplatser vid Olovsjöns södra strand, vid Funkhagsviken,

och vid Laxtjärn. Dessa badplatser är inte kommunala.

Lekplatser

Inom planområdet finns sammanlagt 15 lekplatser. Av dessa är 14 kommunala och en privat. Tre av lekplatserna finns på respektive skolgård inom planområdet.

Vidare finns en lekplats på Malmtorget och en lekplats vid badplatsen vid Ljusnarens östra strand. I övrigt ligger lekplatserna inom eller i anslutning till olika bostadsområden.

Lekplats på Malmtorget

Idrotts-, motions- och sportområden

Inom planområdet finns flera olika anläggningar för rekreation och friluftsliv, såsom idrottsplatser och elljusspår.

Längs Garhytteån finns två idrottsplatser, Olovsvallen och Tallheden. Vidare finns ett antal mindre fotbollsplaner inom och i närheten av bostadsområden.

Inom naturreservatet Finnkullberget finns ett elljusspår. I Bångbro, vid Narvgården, finns en ridanläggning.

Parker

Inom planområdet finns även ett antal anlagda parker såsom Malmtorget, Trekanten, Gruvparken, Rydbergsdal och Järnvägsparken samt en park norr om Rostvändaregatan.

NATURVÄRDEN

I kapitlet beskrivs och klassificeras de naturvärden som finns inom planområdet.

Klassificeringen av naturvärden utgår från bedömningsgrunderna i Svensk standard (SS 199000:2014) *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald*. Klass 1 innebär högsta naturvärde, klass 2 innebär högt naturvärde, klass 3 innebär påtagligt naturvärde och klass 4 innebär visst naturvärde. För karta se bilaga 5.

Prästön

Området inventerades inte i samband med fältinventeringen år 2015. Ön inventerades däremot i fält åren 1995-1996, 1995-1998 och 2008.

Mitt i sjön Ljusnaren, i närheten av centrala Kopparberg, ligger Prästön. Naturtillståndet på ön präglas i stor utsträckning av kulturpåverkan och modernt skogsbruk, där de flesta skogsbestånden på ön på ett eller annat sätt är påverkade av skogsbruk. Skogen bedöms ändå vara intressant, då variationen av olikåldrig skog och bitvis rikt lövinslag skapar goda förutsättningar för att återskapa naturvärden.

Den största andelen av gammal eller äldre skog återfinns på den norra respektive södra delen av Prästön, medan skogsbeståndet på mitten av ön i stor utsträckning består av ungskog.

Skogen består till huvudsak av barrskog, i form av gran och tall, men det finns även inslag av lövskog såsom björk, asp och rönn. På ön finns även sumpskogar och liggande samt stående död ved.

På den norra delen av ön finns även en gammal tall, Majas tall. Tallen är sedan tidigare död och är troligen omkring 300-400 år gammal. Förmodligen är tallen en av de största tallarna i kommunen.

Områdets naturvärden är främst knutna till lång skoglig kontinuitet, hög luftfuktighet, högt inslag av lövträd och stort inslag av död ved.

Ön bedöms ha naturvärdesklass 4, dvs. visst naturvärde.

Funkhagen

Området inventerades i fält år 2015.

Området vid Funkhagen är uppbyggt av flygsand, vilka i söder bildar dyner. I norr utgörs området av en åsrygg. I den norra delen av området finns även två dödisgropar.

Tall är det dominerande trädslaget inom området, men det finns även inslag av björk och gran. Inom en del av det västra området är skogen avverkad.

I fältskiktet finns företrädesvis ljung, blåbär och lingon. Bottenskiktet domineras av husmossa och fönsterlav.

I nordvästra delen av området finns en våtmark. I våtmarken förekommer främst vitmossor, tuvull, pors, rosling, tranbär och hjortron.

Inom området har kungsfågel och sävsparv, vilka är klassade som sårbara, samt virvelvägstekel, vilken är klassad som nära hotad, inrapporterats till artportalen.

Den sandiga och torra miljön gör att området har visst biotopvärde. Förekomsten av rödlis-tade arter gör även att området bedöms ha ett visst artvärde.

Området bedöms ha naturvärdesklass 3, dvs. påtagligt naturvärde.

Tallskog inom Funkhagen

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Garhytteån

Området inventerades i fält åren 1996, 2006, 2008 och 2015.

Genom tätorterna sträcker sig Garhytteån med omgivande natur. Området domineras av Garhytteåns meandring. Trädskiktet runt vattendraget domineras av gråal, björk och gran.

Vattendraget är påverkat av mänsklig aktivitet på ett antal ställen. Kraftverksdammar finns i Kopparberg strax väster om riksväg 63, vid Tallheden och vid Bångbro herrgård. Mellan Tallheden och Bångbro herrgård delas ån i två armar, en naturlig och en grävd kanal som går via en damm vid herrgården.

Östra Kopparberg

Den nordvästra stranden längs ån, i centrala Kopparberg, hyser en varierande vegetation. Ute på näset finns öppna sandblottor i gräsmark som utgör lämplig lokal för sandlevande organismer. Här finns även våtmarksområden, både öppna och trädbevaxta. I de trädbevaxta återfinns bl.a. arterna missne, gråal, vårtbjörk och gran. De öppna våtmarkerna domineras av säv, olika sorters starr och tuvull.

Ovanför strandzonen består området av skog som domineras av gran, tall, björk och gråal. I östra delen går vattendraget genom ett tätt vassområde.

Sydvästra stranden sluttar brant ner mot vattendraget och är svårtillgänglig. Här domineras vegetationen av gran och al.

Området bedöms ha naturvärdesklass 4, dvs. visst naturvärde.

Bångbro

I Bångbro delar sig Garhytteån i två armar, en sydlig, mer lugnflytande reglerad arm som utgör Bångbro kanal och en oreglerad mer forsande arm i norr.

Naturmiljön utgörs av en lummig lövskog. Lövskogen växer i slutningen ner mot vattendraget. Trädskiktet domineras av björk, rönn och gråal.

I detta område finns gott om död ved, både ligandes och ståendes, samt en del större, grova träd. Området har potential att hysa arter beroende av gammal, död lövved såsom insekter och hackspettar.

Marken är näringsrik, vilket återspeglas i den lundartade floran. De typiska arterna är jättegröe, majbräken, trolldruva, nejlikrot, liljekonvalj, nässlor, hallon och skogsnäva.

Inom området har ett antal rödlistade arter inrapporterats till artportalen, både arter klassade som nära hotade och arter klassade som sårbara. Området har även potential att hysa ytterligare arter som är beroende av denna typ av miljö.

Området bedöms ha naturvärdesklass 2, dvs. högt naturvärde.

Garhytteån genom Bångbro

Bångbrodalen

Området längs Garhytteåns södra del, närmast ån, domineras av lövträd såsom gråal och björk. Området utanför strandzonen domineras av barrträd med gran och stora tallar. I vattendraget ligger enstaka döda träd. Vidare finns det gamla gnagspår efter bäver på flera träd inom området.

Inom området finns även ett antal våtmarker och förekomst av död ved.

Området bedöms ha naturvärdesklass 4, dvs. visst naturvärde.

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Laxtjärn

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015.

Inom området vid Laxtjärn domineras trädskiktet av tall och gran med inslag av vårtbjörk. Fältskiktet domineras av olika sorters ris, såsom ljung, blåbär och lingon samt skogskovall. Bottenskiktet domineras av kvastmossa, husmossa och väggmossa. Området är ställvis blockigt och kuperat samt har inslag av renlav och föns-terlav. I de mer blöta partierna återfinns vitmos-sor och björnmossa.

Laxtjärn

Området genomkorsas även av ett antal skogs-bäckar och det finns en viss förekomst av lågor och torrakor inom området.

Väster om Laxtjärn finns en nyckelbiotop. Inom området har även granticka inrapporterats till artportalen. Granticka är rödlistad och klassad som nära hotad.

Området för nyckelbiotopen har potential att hysa fler rödlistade arter och bedöms därmed ha ett visst artvärde. Utifrån den struktur som finns inom området, med block, lågor och hög-stubbar, bedöms nyckelbiotopen även ha ett påtagligt biotopvärde.

Området för nyckelbiotopen bedöms ha natur-värdesklass 3, dvs. påtagligt naturvärde.

Finnkullberget

Området inventerades inte i samband med fältinventeringen år 2015. Finnkullberget inventerades däremot i fält åren 1996 och 2006, innan naturreservatet bildades.

Till största del består skogen inom naturreserva-tet av äldre barrskog, främst gran- och tallskog. Inom området finns även ungskog och inslag av lövträd, främst vårtbjörk.

Vidare finns en lövrik bäckravin, en betesmark och en liten tallmosse med närliggande sump-skog inom naturreservatet.

Fältskiktet domineras av olika sorters ris, såsom blåbär och lingon.

Inom området finns det rikligt med död ved, ett antal döda träd, rotvältor och lågor. Vidare finns ett antal identifierade signalarter och rödlistade arter inom naturreservatet. Mängden lavar påvi-sar höga naturvärden inom området.

I bäcken finns bäckmossa och näckmossa, vil-ket är en bra indikation för en rik fauna. Centralt i naturreservatet finns även en nyckelbiotop.

Finnkullberget bedöms ha naturvärdesklass 1, dvs. högsta naturvärde.

Ängsmark

Inom planområdet finns två mindre ängsmarker, den ena vid Daltorp och den andra vid Ljusnars-bergs gruvfält.

Ängsmark vid Daltorp

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Äng vid Daltorp

Området inventerades i fält år 2015.

I kanten av ängsmarken finns en ängsflora med bl.a. fältvädd, åkervädd, vitmåra, rölleka, kråkvicker och grästjärnblomma.

Området utgör ett viktigt komplement till övrig natur och ökar den biologiska mångfalden inom planområdet, då den tillför ett visst biotopvärde.

Ängsmarken bedöms ha naturvärdesklass 4, dvs. visst naturvärde.

Äng vid Ljusnarsbergs gruvfält

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015.

Ängsmarken utgör ett naturvårdsröjt område med mycket kulturlämningar i anslutning till ett tätortsnära strövområde. Området ligger i skogen och omfattar en ängsmark som inhägnas av stenmurar.

Vegetationen är örtartad med bl.a. ängsklocka, harsyra, skogskovall, majbräken, jättegröe, liljekonvalj och tallört.

Området har ett visst biotopvärde då den tillför en biotop, ängsmark, till omkringliggande skogsmark.

Ängsmarkerna bedöms ha naturvärdesklass 4, dvs. ett visst naturvärde.

Lönnskog vid Daltorp

Lönnskog

Området inventerades i fält år 2015.

Vid Daltorp finns ett mindre lönnskogsområde i en brant backe i anslutning till en mindre bäck. I området finns rikligt med död ved. Trädskiktet domineras av gråal, björk och asp med inslag av rönn, gran, sälg och enstaka lönn.

I fältskiktet finns en rikare lundartad flora med exempelvis majbräken. Området har potential att hysa hotade och sällsynta arter, såsom insekter och fåglar, beroende av död och döende lövved. Inom området finns även två nyckelbiotoper.

Området i sig hyser ett visst artvärde då det är artrikare än omgivande landskap. Vidare har området ett visst biotopvärde då denna typ av miljö är ovanlig och den har potential att hysa hotade och sällsynta arter.

Lönnskogen bedöms ha naturvärdesklass 3, dvs. påtagligt naturvärde.

Bäckar

Bäckarna inventerades i fält år 2015.

Inom planområdet finns ett drygt tiotal mindre bäckar, varav de flesta mynnar ut i Garhytteån. Miljön runt bäckarna är ofta lummig med ett skuggande trädskikt av gråal, björk, lönn och asp. Bäckarna utgör en viktig biotop i landskapet och bidrar till att öka den biologiska mångfalden.

Bäckarna bedöms ha naturvärdesklass 4, dvs. visst naturvärde.

Bäck vid Laxtjärn

KULTURVÄRDEN

I kapitlet beskrivs de kulturvärden som finns inom planområdet. För karta se bilaga 6.

Utöver nedanstående områden finns enstaka, utspridda lämningar inom planområdet såsom rester efter bebyggelse vid Granlund och en stenbro vid Klottorp.

Prästön

Området inventerades inte i samband med fältinventeringen år 2015. Ön inventerades däremot i fält åren 1995-1996, 1995-1998 och 2008.

På ön finns flera kulturspår såsom en gammal kolbotten, rester av en gammal backstuga som benämndes Östugan, odlingsrösen och spår efter ängs- och åkermark.

På ön finns två lämningar, enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök. Den ena i form av en bebyggelselämning efter ett tidigare torp och den andra i form av en tidigare boplats.

Orrbacksmossen

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015.

I närheten av mossen finns två lämningar, enligt Fornsök. Dessa utgörs av kolbottnar.

Funkhagen

Området inventerades i fält år 2015.

Inom området finns fyra lämningar, enligt Fornsök. Dessa utgörs av ett tidigare malmupplag med malmstenar och kollager, en tjärdal med tjärgrop, en tidigare boplats och en kolningsanläggning med kolbotten.

Garhytteån

Området inventerades i fält åren 1996, 2006, 2008 och 2015.

Inom området finns tio lämningar, enligt Fornsök. Dessa utgörs av rester efter en stenvalvsbro, en damm, en äldre täkt, tre hyttlämningar, två hyttområden och två vägmärken i

form av milstolpar. Inom området, i Bångbro, finns även rester efter en fördämning.

Hyttlämning

Milstolpe

Gruvparken

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015.

Inom området finns en lämning, enligt Fornsök. Denna utgörs av ett gruvområde med ett hjulhus, tre vändbrott, ett antal rostgropar och en husgrund.

Gruvparken

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Ljusnarsbergs gruvfält

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015.

Inom området finns närmare ett fyrtiotal lämningar, enligt Fornsök. Dessa utgörs av ett stort antal gruvhål, högar med skrotstensvarp, rester efter bebyggelse och andra gruvlämningar. Inom gruvfältet finns även flera kolgropar och några jättestenar.

Laxtjärn

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015.

Inom området vid Laxtjärn finns fem lämningar, enligt Fornsök. Dessa utgörs av ett flertal gruvhål, högar med skrotstensvarp, en kolbotten, rester efter bebyggelse och andra gruvlämningar.

Strax norr om Laxtjärn, i anslutning till Kyrkstigen, finns även en ett stenblock. Stenblocket kallas för Kyrkstenen, då människor på väg till kyrkan enligt tradition bytte sina vardagsskor mot finskor här. Vidare finns en kolgrop söder om tjärnen.

Kyrkstenen

Centrala Kopparberg

Området inventerades i fält år 2015.

Inom centrala Kopparberg finns flera kulturhistoriskt värdefulla byggnader, enligt Fornsök, såsom Tingshuset, Hembygds museet och Brunströmska gården. Vidare finns två minnes-

märken inom området, en minnesplatta och en minnessten.

Dessutom finns två byggnadsminnen inom centrala Kopparberg, Stora gården och Tingshuset, och en kyrka som är kyrkligt kulturminne, Ljusnarsbergs kyrka

Dessutom utgör Centrala Kopparberg ett område av riksintresse för kulturmiljövården.

Centrala Kopparberg

Finnkullberget

Området inventerades inte i samband med fältinventeringen år 2015. Finnkullberget inventerades däremot i fält åren 1996 och 2006, innan naturreservatet bildades.

Inom området finns en lämning, enligt Fornsök. Denna utgörs av en kolbotten.

Kaveltorps gruvfält

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015.

Inom och i närheten av gruvfältet finns närmare ett tjugotal lämningar, enligt Fornsök. Dessa utgörs av ett stort antal gruvhål, högar med skrotsten och skrotstensvarp, rester efter bebyggelse samt andra gruvlämningar. Själva gruvfältet är inhägnat och inte tillgängligt.

Industrilämningar

Industrilämningar inventerades i fält år 2015.

Söder om Bångbro industriområde finns två om-

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

råden med industrilämningar. Dessa utgörs av stora och mindre cementringar, med en diameter på ca en till tre meter, och betongfundament. I cementringarna och i närheten av betongfundament har växtlighet tagit över.

Alléer

Alléer inom planområdet inventerades i fält åren 2006 och 2015.

Inom planområdet finns ett antal alléer, både ensidiga och dubbla. Dessa finns bl.a. längs Allévägen, Kanalvägen, Kata Dalströms väg, Klotbanevägen, Klottorp, Konstmästaregatan, Kyrkvägen, Laxbrogatan, Malmvägen, Missionhusvägen, Rostvändaregatan, Stockbacksvägen, södra sidan av järnvägen vid resecentrum och vägen in till Bångbro industriområde.

Allé längs Rostvändaregatan

Alléerna består främst av björk, lönn, asp, salix, klotpil, oxel och lind.

Allé längs Bångbro kanal

Stenmurar

Stenmurar inom planområdet inventerades i fält åren 2006 och 2015.

Inom planområdet finns ett flertal stenmurar av varierande kvalitet. Dessa finns bl.a. vid Nybo, Ljusnarsbergs gruvfält och Kyrkogårdsgatan.

Stenmur

REKREATIONSVÄRDEN

I kapitlet beskrivs och klassificeras de rekreativsvärden som finns inom planområdet. För karta se bilaga 7.

Klassificeringen av rekreativsvärden utgår från hur värdefulla områdena är. Klass 1 innebär rekreativsvärde för kommunen, klass 2 innebär rekreativsvärde för tätorten och klass 3 innebär rekreativsvärde för del av tätorten.

Utifrån ett rekreativsperspektiv är bl.a. avståndet till ett naturområde avgörande för hur ofta det nyttjas. Boverket har en metod för tillgångs-, närbarhets- och kvalitetsanalys. Med tillgång avses den faktiska resursen som bostadsnära natur utgör. Närbarhet syftar till den faktiska och upplevda tillgängligheten av denna natur. Kvalitet innefattar den bostadsnära naturens storlek, innehåll och värden. Dessa tre aspekter behöver beaktas för att säkra tillgången till tätortsnära natur.

I forskningen har 300 meter visat sig vara en gräns för hur långt man är beredd att gå till ett grönområde för att man ska använda det ofta. Boverket rekommenderar därför att man bör ha tätortsnära natur inom 300 meter från bl.a. sin bostad. Samma avstånd bedöms tillämpligt för skolor och arbetsplatser.

Inom planområdet finns det gott om tätortsnära natur. Samtliga bostäder, skolor och arbetsplatser inom planområdet har tillgång till tätortsnära natur inom ett avstånd på 300 meter. Vidare har samtliga skolor tillgång till tätortsnära natur inom ett avstånd på 150 meter.

Prästön

Området inventerades inte i samband med fältinventeringen år 2015. Ön inventerades däremot i fält åren 1995-1996, 1995-1998 och 2008.

Från norra till södra delen av ön finns ett mer eller mindre sammanhängande stigsystem. Vidare finns ett vindskydd och en grillplats på södra delen av ön.

Prästön är svår att nå stor del av året, annat än med båt. Kvaliteten på ön med tillhörande rekreativsvärden bedöms vara medelhög. Ön bedöms ha rekreativsvärde klass 1, dvs. vara värdefull för kommunen som helhet.

Prästtjärn

Området inventerades i fält år 2015.

Runt Prästtjärn går en spångad stig. I anslutning till Prästtjärn sträcker sig Ljusnaren runt.

Prästtjärn

Prästtjärn med omkringliggande område är relativt lätt att nå. Kvaliteten på områdets rekreativsvärden bedöms däremot vara låg. Området bedöms ha rekreativsvärde klass 3, dvs. vara värdefullt för del av tätorten.

Orrbacksmossen

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015. Vidare pekades Orrbacksmossen ut i skolenkäten från år 2007.

Orrbacksmossen

Området utgör ett tätortsnära strövområde med ett stort antal upptrampade stigar av olika

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

kvalitet. Genom området sträcker sig Bergslagsleden.

Mossen är relativt lätt att nå, men kvaliteten på områdets rekreativvärden bedöms däremot vara låg. Orrbacksmossen bedöms ha rekreativvärde klass 3, dvs. vara värdefull för del av tätorten.

Garhytteån

Området inventerades i fält åren 1996, 2006, 2008 och 2015. Inventeringen från år 1996 fokuserade främst på naturvärden och identifierade därför inga direkta rekreativvärden.

Vidare pekades delar av Garhytteån ut i skolenkäten från år 2007 och i den enkätundersökning som genomfördes under hösten år 2015.

I dalgången genom tätorterna sträcker sig Garhytteån. Inom området finns ett flertal gång- och cykelvägar samt flera stigar av varierande karaktär, allt från breda grusade till smala upptrampade. Bland annat finns en lättvandrad skogsväg längs Bångbro kanal, mellan Bånghammarsvägen och Kanalvägen. Inom området finns även kojbyggen. Längs ån finns också flera öppna gräsytor.

Söder om Åstigen finns ett parkliknande grönområde med sittplatser vid ån samt en gång- och cykelväg som sträcker sig längs ån.

På norra sidan av Garhytteån, i anslutning till riksväg 63, finns en anlagd strandpromenad som delvis utgörs av spänger.

Strandpromenad längs Garhytteån

Garhytteån utgör också en kanotled. Inom planområdet finns tre landtransportplatser längs kanotleden, där kanoter kan tas upp och läggas i.

Längs ån finns även två idrottsplatser, Olovsvallen och Tallheden. Vid Olovsvallen finns utomhusarena för friidrott, fotbollsplan, ishockeyrink och tennisbanor. Vid Tallheden finns fotbollsplan, ishockeyrink och tennisbana.

Olovsvallens idrottsplats

Ån hyser höga friluftslivsvärden för många olika former av friluftsliv. Den varierande naturmiljön möjliggör även för en mängd naturupplevelser.

Området är i stor utsträckning lätt att nå och kvaliteten på områdets rekreativvärden bedöms vara hög. Garhytteån bedöms ha rekreativvärde klass 1, dvs. vara värdefull för kommunen som helhet.

Ljusnarsbergs gruvfält

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015. Vidare pekades Ljusnarsbergs gruvfält ut i skolenkäten från år 2007 och i den enkätundersökning som genomfördes under hösten år 2015.

Området utgör ett tätortsnära strövområde med skogsvägar och ett stort antal upptrampade stigar av olika kvalitet. Till de omkringliggande bostadsområdena finns anslutande stigar till det större stigsystemet i skogen. Genom området sträcker sig Kopparstigen.

Området är lätt att nå, men kvaliteten på områ-

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

dets rekreativvärden bedöms vara medelhög. Ljusnarsbergs gruvfält bedöms ha rekreativvärde klass 2, dvs. vara värdefullt för tätorten.

Kopparstigen

Laxtjärn

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015. Vidare pekades delar av skogsområdet vid Laxtjärn ut i skolenkäten från år 2007.

Området utgör ett tätortsnära strövområde med ett stort antal upptrampade stigar av olika kvalitet. Vid den södra delen av tjärnen finns en naturcamping med sittplatser, vindskydd, badplats och grillplats.

Norr om Laxtjärn sträcker sig Kyrkstigen.

Kyrkstigen

Området är relativt lätt att nå och kvaliteten på områdets rekreativvärden bedöms vara medelhög. Laxtjärn bedöms ha rekreativvärde klass 2, dvs. vara värdefull för tätorten.

Finnkullberget

Området inventerades inte i samband med fältinventeringen år 2015. Finnkullberget inventerades däremot i fält åren 1996 och 2006, innan naturreservatet bildades.

Vidare pekades Finnkullberget ut i skolenkäten från år 2007 och i den enkätundersökning som genomfördes under hösten år 2015.

Inom naturreservatet finns ett elljusspår och tre rastplatser med eldplatser. Vidare finns en stig, Finnkullstigen, som består av slingorna Laxbroslingan och Rävslingan. Stigen utgör en skolstig. Vintertid prepareras delar av spåren för längskidåkning.

Eldplats i naturreservatet

Naturreservatet har sedan länge nyttjats för rekreation såsom motion, avkoppling och promenader. Området utgör ett strövområde där närheten till kommunens skolor har gjort att området används för utomhuspedagogik.

Området är lätt att nå och kvaliteten på områdets rekreativvärden bedöms vara hög. Naturreservatet bedöms ha rekreativvärde klass 1, dvs. vara värdefullt för kommunen som helhet.

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Kaveltorps gruvfält

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015.

Området i anslutning till och kring gruvfältet utgör ett tätortsnära strövområde med ett stort antal upptrampade stigar av olika kvalitet. Till de omkringliggande bostadsområdena finns anslutande stigar till det större stigsystemet i skogen.

Området är lätt att nå, men kvaliteten på områdets rekreativvärden bedöms vara medelhög. Kaveltorps gruvfält bedöms ha rekreativvärde klass 2, dvs. vara värdefullt för tätorten.

Parker

Inom planområdet finns flera anlagda parker med olika karaktärer, framförallt i centrala Kopparberg. Flera av parkerna utgörs av större öppna gräsytor med enstaka eller flera större träd och blomsterplanteringar. Inom majoriteten av parkerna finns gång- och cykelvägar eller stigar samt sittplatser.

Parkerna möjliggör för bl.a. boende och skolelever att i sitt direkta närområde kunna promenera, sitta ner och njuta av grönska under en stor del av året. Parkerna är ofta lätta att ta sig till och gångvägarna i parkerna är i stor utsträckning lättgångna, vilket gör dem värdefulla för människor som annars skulle ha svårt att ta sig ut.

Parkmiljöerna erbjuder även varierande möjligheter för spontanaktiviteter och lek.

Malmtorget

Utöver nedanstående parker finns ett antal parkliknande områden med bl.a. sittplatser och planteringar inom planområdet. Dessa är mindre tillgängliga för allmänheten. Parkliknande områden finns bl.a. vid Kopparbergs Bryggeri AB, Kommunhuset, Koppargården, Solgården, Bångbro industriområde och ett flertal bostadsområden.

Malmtorget

Området inventerades i fält år 2015.

Malmtorget utgör en park i centrala Kopparberg. Parken består av en stor öppen gräsyta i norr och en hårdgjord torgyta i söder. Inom området finns sittplatser, planteringar och en lekplats. Vidare finns ett café i norra delen av parken.

Plantering och sittplats i parken

Parken utgör en central samlingsplats som används för bl.a. midsommarfirande och arrangemang. Den stora öppna ytan i den norra delen av parken inbjuder till spontanaktiviteter och utevistelse.

Området är lätt att nå och kvaliteten på områdets rekreativvärden bedöms vara medelhög. Malmtorget bedöms ha rekreativvärde klass 1, dvs. vara värdefull för kommunen som helhet.

Trekanten

Området inventerades i fält år 2015.

I centrala Kopparberg ligger parken Trekanten. Inom området finns grusstigar, flera sittplatser, planteringar, mindre gräsytor och en skulptur.

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Parken är lätt att nå och kvaliteten på områdets rekreativvärden bedöms vara medelhög. Trekanten bedöms ha rekreativvärde klass 2, dvs. vara värdefull för tätorten.

Plantering i Trekanten

Gruvparken

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015. Vidare pekades Gruvparken ut i skolenkäten från år 2007 och i den enkätundersökning som genomfördes under hösten år 2015.

I Gruvparken finns enstaka upptrampade stigar, stenmurar och äldre gruv lämningar såsom hjulhus.

Parken är lätt att nå, men kvaliteten på områdets rekreativvärden bedöms vara låg. Gruvparken bedöms ha rekreativvärde klass 2, dvs. vara värdefull för tätorten.

Norr om Rostvändaregatan

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015. Vidare pekades parken ut i skolenkäten från år 2007.

Norr om Rostvändaregatan, längs Garhytteån, finns en park med grusstigar, planteringar och sittplatser.

Parken är lätt att nå och kvaliteten på områdets rekreativvärden bedöms vara medelhög. Parken bedöms ha rekreativvärde klass 2, dvs. vara värdefull för tätorten.

Rydbergsdal

Området inventerades i fält åren 1996, 2006, 2008 och 2015. Inventeringarna från år 1996 och 2008 fokuserade främst på naturvärden och identifierade därför inga direkta rekreativvärden.

Vidare pekades Rydbergsdal ut i skolenkäten från år 2007 och i den enkätundersökning som genomfördes under hösten år 2015.

Rydbergsdal utgör en park i centrala Kopparberg, längs Garhytteåns norra strand. Inom området finns gång- och cykelvägar samt flera stigar av varierande karaktär.

I Rydbergsdal finns även sittplatser, grillplatser och mindre planteringar samt öppna gräsytor.

Grillplats i Rydbergsdal

Parken är i stor utsträckning lätt att nå och kvaliteten på områdets rekreativvärden bedöms vara hög. Rydbergsdal bedöms ha rekreativvärde klass 1, dvs. vara värdefull för kommunen som helhet.

Järnvägsparken

Området inventerades i fält år 2015.

Järnvägsparken

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Norr om resecentrum i Kopparberg ligger Järnvägsparken. Inom området finns asfalterade och stenlagda stigar, mindre gräsytor, sittplatser och planteringar.

Parken är lätt att nå, men kvaliteten på områdets rekreativvärden bedöms vara låg. Järnvägsparken bedöms ha rekreativvärde klass 2, dvs. vara värdefull för tätorten.

Skolgårdar

Samtliga skolgårdar inom planområdet inventerades i fält år 2015. I skolenkäten från år 2007 framgick att skolgårdarna var värdefulla områden för rekreation. I enkäten pekades Garhytteskolans och Kyrkbacksskolans skolgårdar ut. Sedan enkäten genomfördes har en ny förskola öppnats i Kopparberg, Garhyttans förskola. Skolgården vid Garhyttans förskola har därför lagts till.

På Kyrkbacksskolans skolgård finns bl.a. lekplats och en grusplan. I övrigt utgörs stora delar av skolgården av klippta gräsytor med inslag av träd.

Garhytteskolans skolgård utgörs bl.a. av en grusplan och lekplats. Stora delar av skolgården är i övrigt asfalterad.

Del av Garhytteskolans skolgård

På skolgården vid Garhyttans förskola finns bl.a. en lekplats. I övrigt utgörs stora delar av skolgården av klippta gräsytor med inslag av träd.

Skolgårdar är mycket viktiga områden där barns utveckling kan stimuleras och där utomhuspedagogik kan hållas.

Områden är lätt att nå, men kvaliteten på områdenas rekreativvärden bedöms vara låg. Skolgårdarna bedöms ha rekreativvärde klass 3, dvs. vara värdefulla för del av tätorten.

Lekplatser

Sju av de lekplatser som finns inom planområdet har inventerats i fält och/eller pekats ut i skolenkäten från år 2007.

Lek är barns sätt att lära och att utvecklas. Iordningställda lekplatser är därför viktiga inslag i grönstrukturen.

Lekplatsen mellan Källtorpsvägen och Kyrkvägen pekades ut i skolenkäten från år 2007. Lekplatsen består bl.a. av sandlåda, gungor och rutschkana. Området kring lekplatsen har en parkliknande karaktär med stora öppna gräsytor och en kulle.

Den lekplats som finns vid Dalsbrogatan inventerades i fält år 2006 och pekades ut i skolenkäten från år 2007. Inom lekplatsen finns bl.a. sandlåda, gungor och klätterställning.

Lekplatsen vid Riggards inventerades i fält år 2015 och pekades ut i skolenkäten från år 2007. Sedan inventeringen och enkäten genomfördes har lekplatsen tagits bort och en ny ska anläggas inom området, mellan Byggmästaregatan och Borrarvägen. Även området där den nya lekplatsen ska anläggas inventerades i fält åren 2006 och 2015 samt pekades ut i skolenkäten från år 2007. Den nya lekplatsen kommer bl.a. att omfatta klätterställning, gungor och sandlåda.

Vid badplatsen vid Ljusnarens östra strand finns en lekplats som inventerades i fält år 2015 och pekades ut i skolenkäten från år 2007. Lekplatsen består bl.a. av rutschkana, sandlåda och gungor.

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Lekplats vid Ljusnarens östra strand

Lekplatsen vid Kyrkbacksskolan inventerades i fält år 2015 och pekades ut i skolenkäten från år 2007. Lekplatsen omfattar bl.a. klätterställning och gungor.

Lekplats vid Kyrkbacksskolan

Den lekplats som finns vid Garhytteskolan inventerades i fält år 2015 och pekades ut i skolenkäten från år 2007. Lekplatsen består bl.a. av gungor, sandlåda och linbana.

Lekplatsen vid Garhyttans förskola inventerades i fält år 2015. Förskolan fanns inte när skolenkäten från år 2007 genomfördes. Lekplatsen vid Garhyttans förskola har därför lagts till. Lekplatsen omfattar bl.a. rutschkana, sandlåda och gungor.

Områdena är lätta att nå, både ovanstående och övriga lekplatser inom planområdet, men kvaliteten på områdenas rekreativsvärden bedöms vara låg. Lekplatserna bedöms ha rekreativsvärde klass 3, dvs. vara värdefulla för del av tätorten.

Del av lekplatsen vid Garhyttans förskola

Badplatser

Badplatserna inom planområdet inventerades i fält åren 2006 och 2015. Vidare pekades samtliga badplatser ut i skolenkäten från år 2007 och badplatsen vid Ljusnarens östra strand pekades även ut i den enkätundersökning som genomfördes under hösten år 2015.

I anslutning till badplatsen vid Ljusnarens östra strand finns beachvolleybollplan, lekplats och grillplats. Vidare sträcker sig Bergslagsleden förbi badplatsen.

Badplats vid Ljusnarens östra strand

Vid badplatsen vid Olovsjöns södra strand finns ett vindskydd och en grillplats. I anslutning till badplatsen sträcker sig Bergslagsleden och Postleden.

Även vid badplatsen vid Laxtjärn finns bl.a. ett vindskydd och en grillplats.

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Badplats vid Laxtjärn

Områdena är relativt lätta att nå, men kvaliteten på områdenas rekreativvärden bedöms vara låg. Badplatserna bedöms ha rekreativvärde klass 2, dvs. vara värdefulla för tätorten.

Vindskydd vid Laxtjärn

Fotbollsplaner

Inom planområdet finns ett antal mindre fotbollsplaner, utöver de som finns vid idrottsplatserna. Fotbollsplanerna ligger inom eller i närheten av bostadsområden. Fotbollsplanerna inventerades i fält år 2015.

På södra sidan av Garhytteån, vid Lars-Ols-backe, finns en mindre fotbollsplan och ett vindskydd.

Även på norra sidan av Garhytteån finns tre mindre fotbollsplaner. Vid Stråtvägen finns en liten öppen gräsyta med fotbollsmål. Gräsytan kantas av skog och i området finns fler upp-trampade stigar. Dessutom finns en liten öppen

Fotbollsplan vid Lars-Ols-backe

gräsyta med fotbollsmål både vid Solgårdsvägen och Byggmästaregatan.

Områdena är relativt lätta att nå, men kvaliteten på områdenas rekreativvärden bedöms vara låg. Fotbollsplanerna bedöms ha rekreativvärde klass 3, dvs. vara värdefulla för del av tätorten.

Mindre skogsområde

Området inventerades i fält åren 2006 och 2015. Vidare pekades området ut i skolenkäten från år 2007.

Norr om Tjädergatan finns ett mindre skogsområde. Området utgör ett tätortsnära strövområde med ett fåtal upp-trampade stigar.

Området är lätt att nå, men kvaliteten på områdets rekreativvärden bedöms vara låg. Det mindre skogsområdet bedöms ha rekreativvärde klass 3, dvs. vara värdefulla för del av tätorten.

Mindre skogsområde

HELHETSVÄRDEN

Utifrån de natur-, kultur- och rekreationsvärden som finns inom planområdet har områden med helhetsvärden identifierats. Med helhetsvärden menas områden där två eller tre av dessa värden samverkar.

Inom planområdet har åtta helhetsområden identifierats. Nedan följer en redovisning av respektive område och förslag på hur områdena strategiskt kan användas, skötas samt utvecklas i framtiden. Kvaliteten på skötseln inom områdena regleras även i Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagens funktionsbeskrivning för drift- och underhållsåtgärder på grönytor. För karta se bilaga 8.

Prästön

Prästön bedöms ha naturvärdesklass 4, innefattar ett flertal kulturvärden och bedöms ha rekreationsvärde klass 1.

Området bör skötas med naturvårdshänsyn där delar av ön bör lämnas för fri utveckling, dvs. en utveckling utan någon direkt mänsklig påverkan. Den södra delen av ön bör utvecklas för friluftslivet, där drift och underhåll av vindskyddet och grillplatsen är viktiga aspekter. Vidare bör stigsystemet ses över så att det är sammanhängande. Stigarna bör utmärkas och hållas öppna.

Skyltar bör sättas upp med information om de natur- och kulturvärden som finns på ön.

För att underlätta landstigning på ön bör en landstigningsplats anordnas.

I övrigt är det viktigt att bibehålla upplevelsen av orördhet på ön.

Orrbacksmossen

Orrbacksmossen innefattar ett fåtal kulturvärden och bedöms ha rekreationsvärde klass 3.

Strövområdet bör i stor utsträckning lämnas för fri utveckling. Stigarna inom området bör utmärkas och hållas öppna.

Skyltar bör sättas upp med information om de kulturvärden som finns inom området.

Funkhagen

Funkhagen bedöms ha naturvärdesklass 3, innefattar ett fåtal kulturvärden och bedöms ha rekreationsvärde klass 2.

Området bör i stor utsträckning lämnas för fri utveckling, där återkommande gallring bör ske för att bibehålla en öppen skog och träd med hög ålder. Den norra delen av området, vid Olovsjöns södra strand, bör utvecklas för friluftslivet. Här är drift och underhåll av vindskyddet, grillplatsen och badplatsen viktiga aspekter.

Skyltar bör sättas upp med information om de natur- och kulturvärden som finns inom området.

Badplats vid Olovsjöns södra strand

Garhytteån

Området kring Garhytteån bedöms ha naturvärdesklass 2 och 4, innefattar ett flertal kulturvärden och bedöms ha rekreationsvärde klass 1.

Området bör skötas med naturvårdshänsyn där delar av det, främst den södra delen av ån, bör lämnas för fri utveckling. Vid Tallheden bör återkommande gallring ske för att bibehålla en öppen skog.

Befintliga gång- och cykelvägar samt stigar bör sammanbindas så att ett sammanhängande system bildas längs Garhytteån. Detta möjliggör att man kan röra sig längs hela ån. Stigarna bör utmärkas och hållas öppna.

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Vidare bör strandpromenaden längs den norra sidan av ån förlängas och knyts samman med det sammanhängande systemet av gång- och cykelvägar samt stigar. För att få så många som möjligt att nyttja området bör hela systemet tillgänglighetsanpassas.

För att förstärka vattenkontakten ytterligare bör mindre bryggor anläggas på strategiska platser längs Garhytteån, främst inom den norra delen av ån.

Fler mindre bryggor bör anläggas längs Garhytteån

Längs ån bör även fler sittplatser och grillplatser anordnas. Sittplatserna bör placeras med jämna avstånd längs ån. Vidare bör behovet av belysning ses över inom hela området.

Nya aktiviteter bör anläggas längs Garhytteån, främst i Rydbergsdal, såsom utomhusgym och lekplats. Vidare bör öppna gräsytor bevaras och vid behov skapas för att kunna användas för spontanaktiviteter.

Längs ån, främst i den södra delen, bör klimatanpassningsåtgärder såsom öppen dagvattenhantering samt fördröjning och avledning av dagvatten vidtas.

Återkommande röjning bör ske av alléer på kommunal mark längs ån, för att bibehålla och framhäva dem. Vid behov kan även nyplantering av träd bli aktuellt.

Inom området bör offentlig konst, såsom ljussättning av vegetation och lekskulpturer, placeras ut.

Exempel på ljussättning av vegetation

Skyltar bör sättas upp med information om de natur- och kulturvärden som finns inom området.

Ljusnarsbergs gruvfält

Ljusnarsbergs gruvfält innefattar ett stort antal kulturvärden och bedöms ha rekreativvärde klass 2.

Strövområdet bör i stor utsträckning lämnas för fri utveckling. Stigarna inom området bör utmärkas och hållas öppna.

Skyltar bör sättas upp med information om de kulturvärden som finns inom området.

Ljusnarsbergs gruvfält

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

Laxtjärn

Laxtjärn bedöms ha naturvärdesklass 3, innefattar ett flertal kulturvärden och bedöms ha rekreativvärde klass 2.

Strövområdet bör i stor utsträckning lämnas för fri utveckling. Den södra delen av tjärnen bör utvecklas för friluftslivet, där drift och underhåll av vindsyddet, grillplatsen och badplatsen är viktiga aspekter. Vidare bör stigsystemet ses över så att det är sammanhängande. Stigarna bör utmarkeras och hållas öppna.

Skyltar bör sättas upp med information om de natur- och kulturvärden som finns inom området.

Drift och underhåll av grillplatsen är viktiga aspekter

Finnkullberget

Finnkullberget bedöms ha naturvärdesklass 1, innefatta enstaka kulturvärden och bedöms ha rekreativvärde klass 1.

Naturreseptatet bör skötas enligt gällande skötselplan, bl.a. planeras bete för att hålla landskapet öppet. Drift och underhåll av elljusspåret, stigar, entréerna samt rastplatserna med tillhörande eldplatser är viktiga aspekter för att främja en utveckling som gynnar friluftslivet. Detta även för att främja användandet av området för utomhuspedagogik.

Skyltar bör sättas upp med information om de natur- och kulturvärden som finns inom området.

Utomhuspedagogik bör främjas inom naturreseptatet

Kaveltorps gruvfält

Kaveltorps gruvfält innefattar ett stort antal kulturvärden och bedöms ha rekreativvärde klass 2.

Strövområdet bör i stor utsträckning lämnas för fri utveckling. Stigarna inom området bör utmarkeras och hållas öppna.

Skyltar bör sättas upp med information om de kulturvärden som finns inom området.

Stigarna inom området bör utmarkeras

METOD OCH MATERIAL

Kapitlet utgör en samlad beskrivning av de fältinventeringar som har gjorts inom planområdet och de medborgardialoger som har hållits.

Fältinventeringar

Fältinventering 1995-1996

Mellan åren 1995 och 1996 genomfördes en översiktlig naturvärdesinventering av skogsområden i kommunen. Resultatet av inventeringen återfinns i rapporten *Översiktlig naturvärdesinventering av skogsområden i Ljusnarsbergs kommun*.

Inventeringen följde i stort inventeringsmetodiken för nyckelbiotopsinventeringar, där endast signalarter eftersöktes. Vidare inventerades vissa områden där det fanns förutsättningar för att i framtiden skapa värdefulla miljöer, dvs. områden med högre naturvärden.

Inom planområdet inventerades Prästön.

Fältinventering 1996

Under år 1996 genomfördes en översiktlig inventering av tätortsnära skogsmiljöer. Resultatet av inventeringen återfinns i rapporten *Tätortsnära skogsmiljöer*.

I Kopparberg och Bångbro inventerades tre tätortsnära skogsmiljöer. Dessa var Garhytteån med omgivning, Garhytteån vid Dalskogen och Finnkullberget.

Fältinventering 1995-1998

Mellan åren 1995 och 1998 genomfördes en översiktlig naturvärdesinventering av skogar inom kommunen. Resultatet av inventeringen återfinns i rapporten *De sista skogarna i Ljusnarsbergs kommun*.

Inventeringen följde i stort inventeringsmetodiken för nyckelbiotopsinventeringar, där endast signalarter eftersöktes.

Inom planområdet inventerades Prästön.

Fältinventering 2006

Under sommaren år 2006 genomfördes en inventering av tätortsnära natur i Kopparberg och Bångbro.

Vid inventeringen identifierades och beskrevs olika naturtyper samt mänsklig påverkan. De inventerade områdena delades in efter olika zoner och skötselåtgärder lämnades.

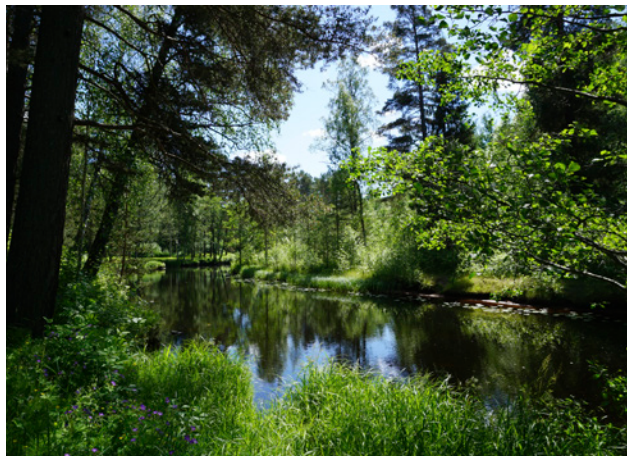
Inom planområdet inventerades stora delar av den tätortsnära naturen i Kopparberg och Bångbro.

Fältinventering 2008

Under sommaren och hösten år 2008 genomfördes en naturinventering, en s.k. Allmän ekologisk inventering (AEI), inom bl.a. Ljusnarsbergs kommun.

Vid inventeringen sökte man efter komponenter som kan kopplas till naturvärden såsom död ved, grova träd och hydrologiskt intakta sumpskogar. Man sökte i potentiella områden även efter kärlväxter, lavar, svampar och mossor som räknas till signal- och indikatorarter.

Resultatet av inventeringen återfinns i rapporten *Inventering av utvalda naturområden med naturvärdesbedömning*. I rapporten klassificeras naturvärden i fyra klasser, där klass 1 innebär mycket höga naturvärden och kan sägas motsvara riksintressen, klass 2 innebär regionala intressen, klass 3 innebär kommunala intressen och klass 4 innebär lokala intressen.

Garhytteån

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

I Ljusnarsbergs kommun inventerades fem områden. Dessa var Prästön, Garhytteåns biflöde, Garhytteån i Bångbro, Baddammen vid Bångbro och Garhytteån vid Laxbro.

Enligt inventeringen hyser Prästön naturvärden i klass 3-4, Garhytteåns biflöde hyser naturvärden i klass 3, Garhytteån i Bångbro hyser naturvärden i klass 3-4, Baddammen vid Bångbro hyser naturvärden i klass 4 och Garhytteån vid Laxbro hyser naturvärden i klass 3.

Fältinventering 2015

Under sommaren och hösten år 2015 genomfördes en inventering av natur-, kultur- och rekreativsvärden inom planområdet. Resultatet av inventeringen återfinns i rapporten *Inventeringsrapport underlag till grönplan för Kopparberg och Bångbro*.

Inventeringen avgränsades till att inte omfatta naturreservatet Finnkullberget och Prästön.

Naturvärden

Inventeringen av naturvärden utfördes och klassificerades enligt bedömningsgrunder i Svensk standard (SS 199000:2014) *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald*.

I rapporten klassificeras naturvärden i fyra klasser, där klass 1 innebär högsta naturvärde, klass 2 innebär högt naturvärde, klass 3 innebär påtagligt naturvärde och klass 4 innebär visst naturvärde.

Kulturvärden

Inventeringen av kulturvärden utgick från Riksantikvarieämbetets definition av kulturmiljö, dvs. hela den av människor påverkade miljön som i varierande grad präglats av olika mänskliga verksamheter och aktiviteter.

De flesta objekt som identifierades i fält var inte särskilt värdefulla ur varken nationell eller regional synpunkt. Inom planområdet identifierades en stor mängd kulturhistoriska lämningar från tidigare bergsbruk.

I inventeringen gjordes ingen skillnad på om de identifierade objekten utgjorde fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar.

Rekreativsvärden

Inventeringen av rekreativsvärden utgick från att all grönstruktur har stora värden för rekreation. Detta då vad som definieras som ett rekreativsvärde kan variera.

I inventeringen valdes att klassificera de enskilda objekten som endera ett natur- eller kulturobjekt.

Medborgardialog

Kommunens invånare har kunskaper och synpunkter som är värdefulla i planarbetet. Inför framtagandet av grönplanen har kommunens invånare vid olika tillfällen getts möjlighet att lämna synpunkter.

Enkätundersökning 2007

Under våren år 2007 genomfördes en enkätundersökning för att ta reda på vilka parker och grönområden med närmaste omland som skolor, förskolor och fritidshem använde. Vidare tog man reda på vad man gör i parkerna och grönområdena, hur ofta områdena besöktes, hur många barn som brukade vara med vid varje tillfälle, vilken väg man använde för att ta sig till områdena samt om man upplevde några problem med att ta sig dit.

I undersökningen tog man även reda på vilka vägar som barn färdas på, till fots och på cykel, samt antalet barn på respektive väg.

Enligt enkäten var det sammanlagt 18 grönområden och parker som användes, dessa var:

1. Garhytteskolans skolgård,
2. Kyrkbacksskolans skolgård,
3. naturreservatet Finnkullberget,
4. Rydbergsdal,
5. badplats vid Ljusnarens östra strand (Djäkens bygge),
6. Orrbacksmossen,
7. skogsområde vid Tallheden,
8. lekplats söder om Dalsbrogatan,

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

9. lekplats mellan Källtorpsvägen och Kyrkvägen,
10. Olovsvallen sportområde,
11. skogsområde vid Laxtjärn,
12. skogsområde vid Tjädersgatan,
13. badplats vid Olovsjöns södra strand (Funkhagsviken),
14. Ljusnarbergs gruvfält,
15. Gruvparken,
16. grönområde norr om Rostvändaregatan,
17. lekplats vid Riggards, och
18. grönområde mellan Byggmästaregatan och Borrarvägen.

Laxtjärn

Vidare användes skolgårdarna vid Linåkerns respektive Bergsgårdens förskola. Då båda förskolorna i dag är nedlagda har dessa områden tagits bort.

Enkätundersökning 2012

Under hösten år 2012 genomfördes en enkätundersökning för att ta reda på invånares och besökares syn på kommunen.

Totalt besvarades 431 enkäter. Många av de som besvarade enkäten ansåg att naturen är det bästa med Kopparberg och Ljusnarbergs kommun. Inga specifika områden pekades dock ut i enkäten.

Enkätundersökning 2015

Under hösten år 2015 genomfördes en enkätundersökning som riktade sig till kommunens samtliga invånare, med frågor inom fem teman. Dessa teman var bostäder, verksamheter, grönområden, gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik.

områden, gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik. Sammanlagt besvarades omkring 300 enkäter.

Av de frågor som ingick i enkäten bedöms frågorna åtta till tolv vara relevanta för grönplanen.

Fråga åtta

Frågan var formulerad: "Vad behövs för att du ska använda våra parker/naturområden mer än i dag?".

Majoriteten av de som besvarade frågan ansåg att det främst krävs mer skötsel, information och sittplatser för att de ska använda kommunens parker och naturområden mer än i dag. Vidare efterfrågades markerade stigar, platser för sportaktiviteter, grillplatser och utomhusgym.

Grillplats i Rydbergsdal

Bland de öppna svaren angavs främst att det behövs belysning, framförallt i Rydbergsdal, att platserna behöver vara säkra och trygga samt att det behövs lekplatser.

Fråga nio

Frågan var formulerad: "Vilket/vilka grönområden tycker du kommunen ska satsa mer resurser på?".

Majoriteten av de som besvarade frågan ansåg att kommunen främst ska satsa resurser på Rydbergsdal, elljusspåret i Ställdalen, Kopparberg och Klacken samt utsiktstornen. Vidare ansåg man att kommunen ska satsa mer resurser på grönområdena Kanalvägen i Bångbro, Laxtjärn, Djäkens, Gruvbacken, Finnkullber-

GRÖNPLAN FÖR KOPPARBERGS OCH BÅNGBRO TÄTORTER

get, Sågdammen i Ställdalen och Grönudden i Hörken.

Bland de öppna svaren angavs främst att kommunen ska satsa mer resurser på Malmtorget och befintliga vandringsleder såsom Ljusnaren runt.

Malmtorget

Fråga tio

Frågan var formulerad: "I vilket grönområde vistas du mest?"

Majoriteten av de som besvarade frågan vistas främst i Rydbergsdal, skogen och elljusspåren. Vidare är det även många som vistas i Finnkullberget, vid Djäkens och Laxtjärn.

Elljusspår i naturreservatet Finnkullberget

Fråga elva

Frågan var formulerad: "Var i kommunen tycker du att det saknas gång- och cykelvägar?"

Majoriteten av de som besvarade frågan ansåg att det saknas gång- och cykelvägar mellan Kopparberg och Ställdalen, Kopparberg och Bångbro samt till Kyrkbacksskolan. Vidare ansåg många att det saknas gång- och cykelvägar inom Kopparberg.

Bland de öppna svaren angavs bl.a. att det saknas gång- och cykelvägar till bryggeriområdet, vid Ljusnarsbergs kyrka, mellan Kopparberg och Skäret samt längs hela Garhytteån.

Gång- och cykelväg efterfrågas längs hela ån

Fråga tolv

Frågan var formulerad: "På vilka platser i kommunen tycker du att det saknas gång- och cykelvägar?"

Majoriteten av de som besvarade frågan ansåg att det saknas gång- och cykelvägar till skola och barnomsorg, natur- och grönområden samt arbete och arbetsplatser. Vidare ansåg många att det saknas gång- och cykelvägar till sjukvård och vårdcentral samt kollektivtrafik.

Bland de öppna svaren angavs bl.a. att det saknas gång- och cykelvägar till bryggeriet och Laxtjärn, mellan Kopparberg och Ställdalen, mellan Kopparberg och Bångbro samt runt Ljusnaren.

